

ПРВА НИШКА ГИМНАЗИЈА „СТЕВАН СРЕМАЦ“

Критеријуми оцењивања изборних програма

Због разноврсности изборних програма, а и због специфичности саме наставе изборних програма, проблематично је поставити унапред фиксиране критеријуме за оцењивање. Наиме изборни програми су неструктурисани, теме којима се баве ученик и наставник су ствар договора. Настава ових програма је пројектна. Што даље подразумева да критеријуми за оцењивање се морају креирати када се постигне договор са ученицима о избору пројектног задатка. Али имајући то у виду постоје одређени критеријуми који се узимају у обзир приликом вредновања рада.

Изборни програми се бројчано оцењују и оцена улази у општи успех ученика. Бројчане оцене су: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.

Имајући у виду концепт изборних програма, исходе и компетенције које треба остварити, не може се заснивати на индивидуалним усменим и писаним проверама.

Да би објективно проценио напредовање конкретног ученика у активностима, које су најчешће групне, наставник може и треба да прати многе друге показатеље.

Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења.

Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.

Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе. Зато на крају сваке теме ученици треба да процењују сопствени рад и рад групе, идентификују тешкоће и њихове узроке, као и да имају предлог о другачијој организацији активности.

Треба имати у виду да је у изборним програмима процес рада често важнији од самих резултата. Из неуспелог истраживања или пројекта може се пуно тога научити и зато ученици не морају неминовно бити лоше оцењени.

Табела која следи представља начин вредновања групног рада ученика.

Групни рад	Елементи процене са показатељима		
НИВО/ОЦЕНА	РАД У ГРУПИ	ПОЗНАВАЊЕ ТЕМАТИКЕ	РЕШАВАЊЕ ЗАДАТКА
ВИСОК одговара оценама	Ученик сарађује са свим члановима	Ученик поседује знања, показује	Ученик је у потпуности

<p>4 или 5</p>	<p>групе, уважава њихове потребе, пажљиво слуша друге, поштује договоре групе, не касни, своје обавезе извршава на време и тачно.</p>	<p>спремност да прикупља нове информације, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје, често поставља питања која се односе на тему.</p>	<p>посвећен решавању задатка групе. Даје предлоге како решавати задатак.</p>
<p>СРЕДЊИ одговара оценама 3 или 4</p>	<p>Ученик сарађује са члановима групе уз мање тешкоће, повремено има проблема у комуникацији али их самостално решава, своје обавезе извршава уз подсећање и опомињање.</p>	<p>Ученик поседује извесна знања и повремено суделује у размени идеја, повремено поставља питања која се односе на тему.</p>	<p>Ученик уз помоћ наставника и/или осталих чланова групе учествује у решавању задатка. Ретко има предлоге како решавати задатак али кад га добије ради по њему. Повремено има активности које не доприносе решавању задатка.</p>
<p>НИЗАК одговара оценама 2 или 3</p>	<p>Ученик повремено има сукобе у којима напада особе а не проблем, своје обавезе извршава ретко и делимично.</p>	<p>Ученик поседује мало знања и показује малу спремност да прикупља нове информације, ретко суделује у размени идеја, ретко поставља питања која се односе на тему.</p>	<p>Ученик минимално доприноси решавању задатака. Нема предлоге како решавати задатке и када добије предлоге слабо их реализује.</p>
<p>НЕЗАДОВОЉАВАЈУЋИ одговара оцени 1</p>	<p>Ученик омета рад групе, доприноси неконструктивним сукобима и не извршава своје обавезе.</p>	<p>Ученик ништа не зна о теми и нема интересовање да сазна. Не учествује у размени идеја. Никад не поставља питања која се односе на тему.</p>	<p>Ученик омета решавање задатка.</p>

Вредновање активности се може обавити и са групом тако што се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана посебно, односно може се применити тзв. вршњачко оцењивање.

Када је у питању вредновање рада ученика на пројекту, онда се могу пратити следећи показатељи: колико јасно ученик дефинише проблем; колико прецизно одређује циљ пројекта, да ли консултује различите изворе информација; да ли доводи у везу избор активности пројекта са проблемом и циљем; да ли показује креативност у осмишљавању активности; колико пажљиво прикупља податке; да ли се придржава процедура; да ли правилно обрађује податке; да ли закључке доноси на основу валидних података; да ли документује активности на пројекту; какав је квалитет завршне презентације; како помаже другима; како сарађује; како дели информације од значаја за пројекат.

По завршетку пројекта, односно једне теме или целог програма, ученици могу да изврше самопроцењивање. За то се може користити листа од неколико питања коју је наставник направио наменски за ту групу. Нека од питања могу бити: укратко напиши шта ти је било најзанимљивије, шта је било најтеже, шта си научио, које си вештине стекао, када би поново радио да ли би нешто променио, да ли си задовољан како си сарађивао са осталим члановима групе и др.

Наставник може да вреднује и оцењује и продукте рада (пано, лифлет, снимак, фотографија, представа, направљен костим...) као и јавни наступ, обављен интервју, исказану иницијативу, посредовање у разрешавању сукоба унутар групе.